

DUMITRU BERCIU

- *in memoriam* -

Ionel Zănescu

Dumitru Berciu s-a născut la 27 ianuarie 1907 în satul Bobaița, comuna Malovăț, județul Mehedinți, în partea oltenească a pământului românesc, care a dat țării și alte personalități : C. S. Nicolaescu-Plopșor, Grigore Elenescu și Dumitru Tudor.

Studiile secundare le-a făcut la Liceul „Traian” din Turnu-Severin și apoi, la București, a frecventat cursurile Facultății de Litere și Filologie, luându-și licența în istorie și geografie – a treia disciplină, preistoria. La licență a obținut calificativul „Magna cum laude”. I-au fost dascăli aici : Scarlat Lambrino, Simion Mehedinți, Ioan Andrieșescu ș. a.

După terminarea facultății, în anul 1931, a funcționat o perioadă ca profesor secundar (1933-1945) la liceele de la Mănăstirea Dealu, Giurgiu și București. În 1945 a fost director al liceului comercial „Nicolae Bălcescu” din București.

În tot acest răstimp a întreprins cercetări arheologice și și-a desăvârșit pregătirea științifică săpând la Balta Verde, Tânganu, Petru Rareș, Oinacu, sub îndrumarea prof. Ioan Andrieșescu.

Studiile publicate i-au adus în 1936 premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române. Tot în această perioadă a cercetat în muzeele, bibliotecile și mai ales pe șantierele arheologice ale Italiei, în calitate de corespondent al ziarului „Neamul Românesc”, editat de Nicolae Iorga. Ca urmare a premiului primit din partea Academiei Române, la numai 30 de ani, a efectuat călătorii de studii în mai multe țări europene și în Balcani. Rezultatul acestei prime investigații a fost lucrarea „Îndrumări în preistorie”, apărută în 1937. Era primul manual de preistorie generală europeană apărut în România. Acesta a constituit și baza prelegerilor ținute la Catedra de istorie universală de la Universitatea din București, din însărcinarea lui N. Iorga. La Universitatea din Viena, cu prof. Oswald Menghin și Richard Pittioni și-a desăvârșit specializarea în preistoria Europei. Tot aici și-a însușit metoda de lucru, de analiză și de prezentare vieneză.

În 1938 și-a susținut teza de doctorat cu „Arheologia preistorică a Olteniei”, avându-l drept conducător pe prof. Ioan Andrieșescu. A obținut titlul de doctor în filozofie și litere a Universității București, cu mențiunea „Magna cum laude”. Lucrarea

va fi publicată la Craiova în 1939, impunându-l definitiv în lumea arheologiei românești.

Între 1938-1940 a muncit enorm, ca director-fondator al muzeului „Teohari Antonescu” din Giurgiu și la Buletinul Muzeului. Până în 1940 a fost și membru al Comitetului de direcție al Revistei Istorice editată tot de N. Iorga.

Din anul 1945 și-a început cariera didactică universitară, mai întâi ca profesor suplinitor de Istoria artelor (la catedra condusă de Petre Constantinescu-Iași), apoi conferențiar și profesor de istorie veche a României la Facultatea de istorie a Universității București. Între 1966-1971 a fost decanul acestei facultăți.

Din 1948 a activat și în cadrul Institutului de arheologie din București, în calitate de consilier și apoi ca șef al sectorului de arheologie dacică. Săpăturile arheologice nu le-a întrerupt nici în timpul războiului. Dar, după 1945, a început săpături sistematice în Muntenia (Tânganu), Oltenia (Balta Verde), București (Radu Vodă), în Dobrogea (Hamangia și Cernavodă) și apoi în Transilvania (Sălcuța, Petrești, Boian, Gumelnița). Săpăturile i-au permis să aducă contribuții de excepție referitoare la perioada de trecere spre epoca bronzului. A descoperit și a identificat o nouă cultură neolitică - Hamangia. Tot el este și descoperitorul celor două statuete de lut ars, „Gânditorul” și perechea sa, care au devenit celebre în preistoria Europei și care au făcut înconjurul lumii prin buletinul de specialitate editat de UNESCO.

Lucrarea *Contribuții la problemele neoliticului în România în lumina noilor cercetări*, precum și întreaga activitate desfășurată de trei decenii cu rezultate de excepție și cu o abnegație ieșită din comun, i-au adus în 1961 un premiu al Academiei, premiul „N.Bălcescu”.

A cercetat și studiat o nouă cultură din epoca bronzului, cultura Verbicioara, din Oltenia, continuându-și investigațiile asupra evoluției tracilor și geto-dacilor.

În deceniul șapte i-au apărut, în cascadă, lucrări de mare importanță științifică : *Zorile istoriei între Carpați și Dunăre, Romania before Burebista*, apărută la Londra, New York, Washington, *La izvoarele istoriei, Arta traco-getică, Lumea celților*.

În 1976 publică, la editura Nagel din Elveția, lucrarea *Dacoromania*, în colaborare cu numismatul Bucur Mitrea. Lucrarea reprezintă o sinteză a întregii istorii vechi a României.

După 1966 a început cercetările în stațiunea dacică de la Ocnița, unde va descoperi piese de o valoare excepțională: inscripții grecești și latine, numele unui rege dac necunoscut - Thiamarcus etc. Rezultatele investigațiilor vor fi publicate în 1981 în monografia *Buridava dacică*.

Nici cetatea de scaun a Bucureștilor nu i-a scăpat din vedere marelui arheolog. În urma investigațiilor, în 1954, publică rezultatul cercetărilor în articolul „Șantierul arheologic București. Săpăturile arheologice din sectorul Radu Vodă”. Doi ani mai târziu, apare lucrarea *Cercetări și descoperiri arheologice în regiunea București*.

Pe lângă munca de cercetare arheologică, Dumitru Berciu a avut și o îndelungată activitate de catedră ; a pregătit, cu răbdare, pasiune și dragoste numeroase generații de studenți. Le-a fost dascăl, dar și sfătuitor.

Impunea prin activitatea științifică deosebită, prin originalitatea gândirii, dar și prin exemplul pe care-l dădea : muncă deosebită și perseverență.

A participat tot timpul la congrese și reuniuni internaționale, impunându-se și făcând cunoscute rezultatele cercetărilor arheologice românești la Roma, Hamburg, Praga, Viena, Moscova, Budapesta, Londra și altele.

Meritele sale au fost recunoscute atât în țară, cât mai ales în străinătate : în 1935 a fost ales membru al Institutului de preistorie din Viena, în 1960, membru de onoare al Societății arheologice din Iugoslavia, membru corespondent al Institutului Arheologic German (1965), membru al Societății Preistorice din Ariège (Franța), membru al Uniunii Internaționale de Științe Preistorice și Protoistorice, medaliat al Universității din Liège.

În România, în 1979 a fost numit director al Institutului de Tracologie din București, sub egida căruia s-au susținut numeroase simpozioane naționale și s-a editat periodicul **Thraco-Dacica**.

După numeroase intervenții și tergiversări, în 1996, Dumitru Berciu a fost ales membru de onoare al Academiei Române și nu membru corespondent.

Evenimentele din 1989 l-au găsit la pensie, după o campanie arheologică din vară la Ocnița și care de fapt a fost ultimul șantier arheologic pe care a lucrat.

La cei 82 de ani, și după o viață de muncă și activitate în slujba științei românești, a fost denigrat de unii din foștii săi studenți și elevi, atât de la Institutul de Arheologie, cât și de la Facultatea de Istorie din București. La împlinirea vârstei de 90 de ani, în 1997, după șapte decenii de activitate, Facultatea de Istorie a Universității București și Institutul de Arheologie nu i-a consacrat un volum omagial, așa cum s-a realizat pentru toți profesorii acestei facultăți.

A murit în 30 iunie 1998 și a fost înmormântat la cimitirul „Sfânta Vineri”.

Ne-a părăsit cu gânduri bune și frumoase vis-à-vis de tânăra generație de istorici și a nutrit mereu speranța că soarele va răsări din nou pe altarul arheologiei românești, căreia el i-a dedicat întreaga viață.